

Riksdagsvalet 2019

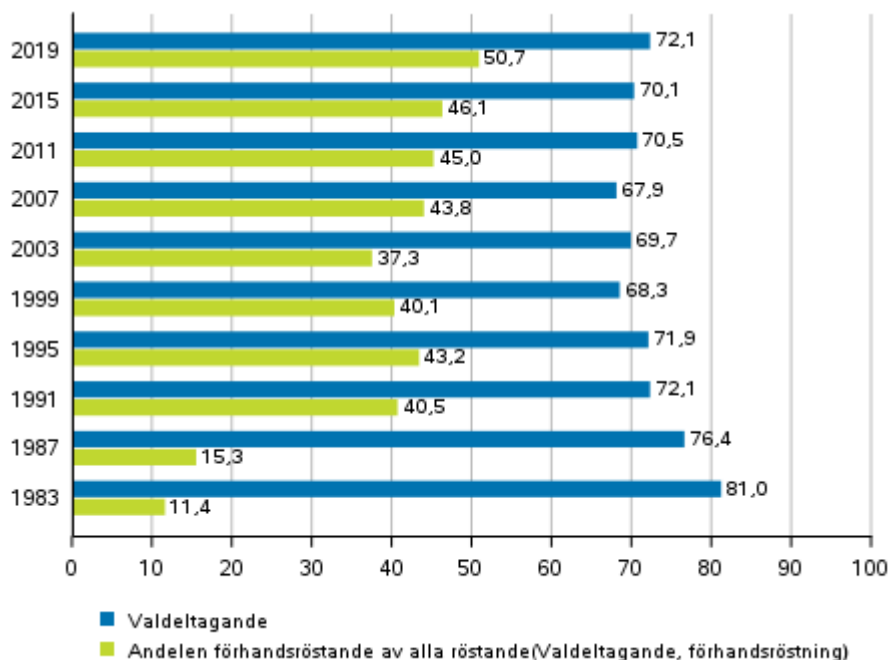
Översikt över valdeltagandet i riksdagsvalet

Över hälften av väljarna förhandsröstade

Statistikcentralen publicerar uppgifter om bakgrunden beträffande dem som röstat i riksdagsvalet 2019. Valdeltagandet bland finska medborgare som bor i Finland var 72,1, dvs. 2,0 procentenheter högre än i föregående riksdagsval. Över hälften av väljare (50,7 %) röstade på förhand. Detaljerade uppgifter om de effekter som bakgrundsfaktorena på individnivå har på valdeltagandet finns i översikten: Röstande i riksdagsvalet 2019.

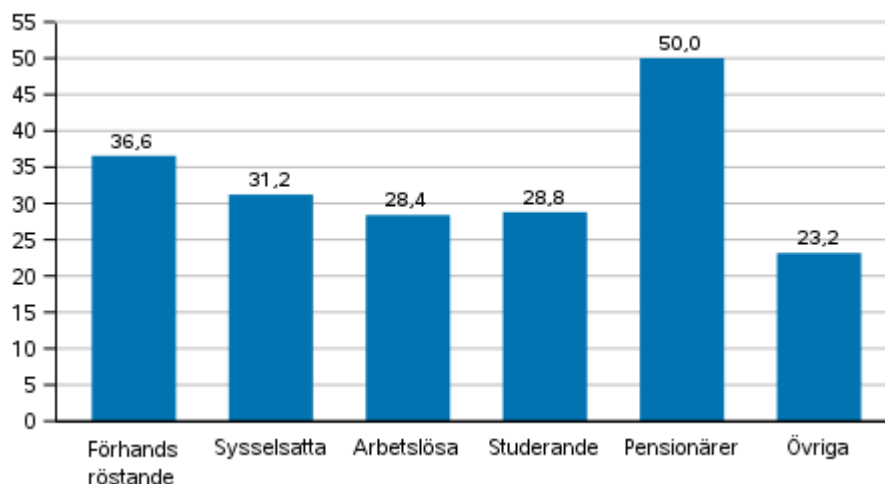
Ett elektroniskt röstningsregister användes i 141 kommuner, varav uppgifter om alla röstningsområden erhöles från 88 kommuner. Totalt erhöles uppgifter om 658 röstningsområden i Fastlandsfinland. Dessa röstningsområden täckte 41,9 procent av de röstberättigade i riksdagsvalet 2019.

Valdeltagande och förhandsröstande (finska medborgare bosatta i Finland) i riksdagsvalen 1983–2019

Något över hälften (50,7 %) av dem som röstade i valet röstade på förhand, av de röstberättigade var andelen som röstade på förhand för sin del 36,6 procent. I grupperna efter huvudsaklig verksamhet var förhandsröstningen vanligast bland pensionärer, hälften av gruppen (50,0 %) röstade på förhand i valet.

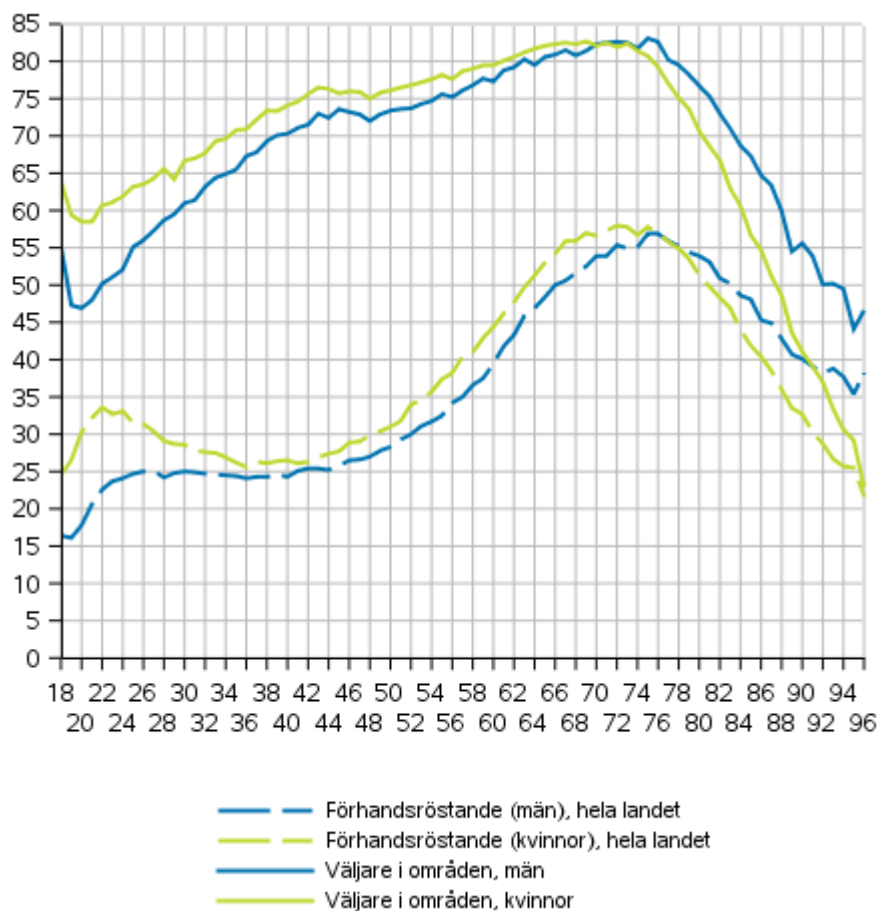
Andel förhandsröstande (finska medborgare bosatta i Finland) av röstberättigade i grupper för huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %

De aktivaste förhandsröstande var 75-åringarna (57,4 % av de röstberättigade), relativt sett minst förhandsröstande fanns det i gruppen med 18-åringar (20,4 % av de röstberättigade).

I de röstningsområden för vilka man också fick uppgifter om röstningen på valdagen var valdeltagandet högst bland 71-åriga röstberättigade, av dem röstade 82,5 procent. I hela landet röstade kvinnorna aktivare än männen, skillnaden i valdeltagandet bland kvinnor och män var 2,9 procentenheter. Kvinnorna röstade mera aktivt på förhand ända till åldersgruppen 76-åringar. På motsvarande sätt var valdeltagandet som beaktar rösterna på valdagen större bland kvinnor ända till åldersgruppen 69-åringar.

Förhandsröstande i hela landet och alla väljare i områden (finska medborgare bosatta i Finland) efter kön och ålder i riksdagsvalet 2019, %

Innehåll

1. Röstande i riksdagsvalet 2019.....	5
Analys av materialet.....	5
Materialets täckning.....	5
Ålder och kön.....	6
Huvudsaklig verksamhet, utbildning och familjeställning.....	8
Inkomstnivå och yrke.....	12
Utländsk bakgrund.....	15

Tabeller

Tabell 1. Andelen förhandsröstande och alla väljare av de röstberättigade efter kön och ålder i riksdagsvalet 2019, %.....	8
Tabell 2. Andelen förhandsröstande och alla väljare av de röstberättigade efter ålder och utbildningsnivå i riksdagsvalet 2019, %.....	10
Tabell 3. Andelen förhandsröstande i hela landet och andelen alla väljare i områden av röstberättigade efter familjeställning i riksdagsvalet 2019, %.....	12
Tabell 4. De nedre gränserna för de röstberättigades inkomstdeciler 2019, euro.....	13
Tabell 5. Andelen väljare av röstberättigade efter kön och språk i riksdagsvalet 2019, %.....	15
Tabell 6. Andelen väljare av röstberättigade efter härkomst och ålder i riksdagsvalet 2019, %.....	17

Tabellbilagor

Tabellbilaga 1. Information om röstning på valdagen: andel röstberättigade i riksdagsvalet 2019, %.....	18
Tabellbilaga 2. Bakgrundsfaktorer för röstberättigade i riksdagsvalet 2019.....	22

Figurer

Figur 1. Andelen väljare av röstberättigade efter ålder i riksdagsvalet 2019, %.....	7
Figur 2. Röstberättigade och förhandsröstande i hela landet efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %.....	8
Figur 3. Röstberättigade och alla väljare i områden efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %.....	9
Figur 4. Andelen väljare av röstberättigade i vissa grupper för familjeställning i riksdagsvalet 2019, %.....	11
Figur 5. Andelen väljare av röstberättigade efter inkomstdecil i riksdagsvalet 2019, %.....	14
Figur 6. Andelen väljare av röstberättigade efter yrkesgrupp i riksdagsvalet 2019, %.....	15
Figur 7. Andelen väljare av röstberättigade efter språkgrupp i riksdagsvalet 2019, %.....	16

Riksdagssval, kvalitetsbeskrivning.....	23
---	----

1. Röstande i riksdagsvalet 2019

I den här översikten granskas röstberättigade och väljare i riksdagsvalet 2019 utifrån olika bakgrundsfaktorer. Uppgifterna om röstberättigade och väljare har erhållits ur rösträttsregistret i Justitieministeriets valdatasystem. Bakgrundsuppgifterna på individnivå baserar sig på Statistikcentralens material, bl.a. på befolknings-, sysselsättnings- och familjestatistiken samt på examensregistret. De grupper som är föremål för granskning är dels alla röstberättigade och förhandsröstande i riksdagsvalet 2019, dels de röstberättigade och de som röstat i sådana röstningsområden där ett elektroniskt rösträttsregister användes i riksdagsvalet 2019.

Det elektroniska rösträttsregistret gör det möjligt att granska valdeltagandet också när det gäller valdagens röster. Den här uppgiften ger en fullständig bild av valdeltagandet, eftersom man med hjälp av den tillförlitligt kan beakta också dem som inte röstat. Detta är inte möjligt när det gäller material som innehåller bara dem som förhandsröstat. I den här översikten avses med förhandsröstande alla som förhandsröstat i hela landet och med alla väljare de som bött i förenämnda områden på valdagen och de röstberättigade som förhandsröstat.

Det är viktigt att beakta att uppgifterna om alla väljare i översikten inte täcker hela landet eller alla röstberättigade. Med alla väljare avses i denna översikt röstningstillfället i de områden gällande vilka uppgiften fanns tillgänglig. Uppgifterna i denna översikt har inte bearbetats på något sätt, t.ex. genom att viktiga materialet utifrån bakgrundsuppgifter, utan fördelningarna anges som sådana som de är i materialet. Med andra ord gäller uppgifterna om alla väljare i ett visst område de kommuner, röstningsområden och röstberättigade gällande vilka uppgiften var tillgänglig.

Analys av materialet

När man granskar analyserna i denna översikt är det viktigt att märka att det finns två separata men delvis överlappande väljargrupper i väljargruppanalyserna. I översiktens text, tabeller och figurer används följande termer om dessa väljargrupper:

1. Förhandsröstande som omfattar alla förhandsröstande personer i hela landet i riksdagsvalet
2. Alla väljare i områden omfattar både de som förhandsröstat och de som röstat på valdagen (dvs. alla väljare) i de röstningsområden som använde ett elektroniskt röstningsregister.

Väljargrupperna i översikten är inte ömsesidigt uteslutande av varandra. De som förhandsröstat i hela landet innehåller också de röstberättigade som förhandsröstat i ovan nämnda områden. Uppgiften om alla väljare i områden omfattar också alla som bött i resp. områden och som röstat på förhand. Följaktligen beskriver gruppen ”förhandsröstande” som namnet säger röstberättigade i hela landet som förhandsröstat. Gruppen ”alla väljare i områden” omfattar de som röstat på valdagen och de som förhandsröstat i ett avgränsat antal röstningsområden.

Materialet i översikten har avgränsats till röstberättigade bosatta i Finland. I riksdagsvalet 2019 var antalet röstberättigade bosatta i Finland totalt 4 255 466. Av dessa röstberättigade förhandsröstade 1 555 387 dvs. 36,6 procent av alla röstberättigade. I de röstningsområden gällande vilka det finns uppgifter tillgängliga också om valdagsröstningen, var antalet röstberättigade totalt 1 784 596. Fullständiga röstningsuppgifter fås alltså om 41,9 procent av de röstberättigade.

Det går inte att hänföra bakgrundsuppgifter på individnivå till alla röstberättigade. Det är därför skäl att notera att ovan nämnda antal röstberättigade kan vara mindre än ovan nämnda siffror i fråga om enskilda bakgrundsvariabler i analysen. I praktiken syns detta bl.a. i det faktum att vissa fördelningar i figurer och tabeller kan variera något efter variabel.

Materialets täckning

De röstningsområden och kommuner från vilka alla röstningsuppgifter kunde fås fördelas inte helt jämnt på hela landets nivå. Uppgifter erhöles också om valdagsröstningen från totalt 141 kommuner, uppgifter

om alla röstningsområden erhöles från 88 kommuner, uppgifter om en del av röstningsområdena erhöles från 53 kommuner.

Uppgifter om valdagsröstningen erhöles från alla valkretsar i Fastlandsfinland. Täckningen varierar dock enligt valkrets. Den mest täckande uppgiften erhöles om Mellersta Finlands valkrets, dvs. om 83,0 procent av de röstberättigade i valkretsen. Mer täckande uppgifter än på nivån för hela landet erhöles också om Uleåborgs valkrets (74,6 % av de röstberättigade), Lapplands valkrets (70,7 %), Birkalands valkrets (59,6 %), Nylands valkrets (48,1 %) och Satakunta valkrets (48,0 %). Minst täckning hade uppgiften om valdagsröstningen i Helsingfors valdistrikt, där uppgifter erhöles om bara två röstningsområden och 1,4 procent av de röstberättigade. Med andra ord var Helsingfors valkrets klart underrepresenterat i det tillgängliga materialet. (se tabellbilaga 1)

I tabellbilaga 2 granskas bakgrundsuppgifterna om de röstberättigade i hela landet och i de områden gällande vilka man fick fullständiga röstningsuppgifter. De röstberättigade i riksdagsvalet 2019 var i genomsnitt 51,0 år. Till denna del skiljer sig områdenas röstberättigade inte nämnvärt från röstberättigade i hela landet. Andelen röstberättigade män var i hela landet 48,6 procent, relativt sett lika många som i områdena.

Medianen för de disponibla inkomsterna för de röstberättigade i hela landet är något högre än för områdenas röstberättigade. Skillnaden är ungefär 300 euro per år.

När det gäller utbildningsnivå avviker de granskade områdena inte väsentligt från hela landet. I hela landet var de röstberättigade i genomsnitt något högre utbildade än i de granskade områdena med ett elektroniskt rösträttsregister. Skillnaden syns i praktiken bara i den högsta granskade utbildningsgruppen. Andelen som avlagt högre högskoleexamen eller forskarutbildning var i hela landet 1,2 procentenheter högre än i områdena. På fördelningarna i materialet i fråga om utbildning inverkar underrepresentationen i Helsingfors valkrets och bl.a. att Åbo och Esbo saknas.

I klasserna för den huvudsakliga verksamheten är skillnaderna små mellan alla röstberättigade och röstberättigade som bor i områdena. I hela landet var antalet sysselsatta något (0,5 procentenheter) fler än för områdena, på motsvarande sätt hade områdena fler studerande (0,5 procentenheter). Pensionärer fanns det däremot i områdena och i hela landet relativt sett lika många.

I områdena fanns det något fler (1,7 procentenheter) finskspråkiga röstberättigade än i hela landet. Partiernas väljarstöd i riksdagsvalet 2019 skiljer sig något när man jämför områdena och hela landet. I områdena var Centerns, Sannfinländarnas och SDP:s väljarstöd något högre än i hela landet. På motsvarande sätt var Samlingspartiets och De Grönas väljarstöd lägre i områdena än i hela landet. När det gäller de övriga partiernas väljarstöd fanns det inga betydande skillnader mellan områdena och hela landet.

De faktorer som presenterats i detta kapitel och i tabellbilagorna 1 och 2 bör beaktas, om man vill generalisera uppgifterna om väljarna i alla de elektroniska rösträttsregistrets områden till att omfatta alla röstberättigade.

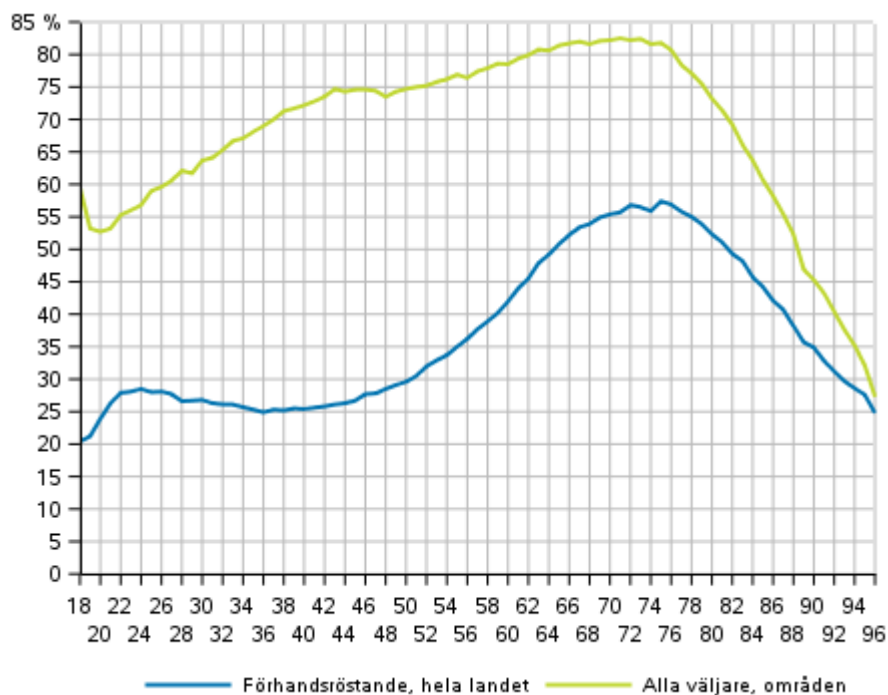
Ålder och kön

I riksdagsvalet år 2019 var antalet förhandsröstande 1 555 387 röstberättigade bosatta i Finland, vilket är 36,6 procent av alla röstberättigade bosatta i Finland. Enligt Statistikcentralen uppgår förhandsröstningsprocenten till 50,7 procent. Förhandsröstningsprocenten erhöles genom att beräkna andelen förhandsröstande av alla som röstat. I denna översikt granskas väljarna i förhållande till röstberättigade personer, vilket innebär att de angivna procenttalen är lägre än förhandsröstningsprocenten.

I de röstningsområden från vilka alla röstningsuppgifter erhöles, röstade totalt 1 274 170 röstberättigade i valet, dvs. 71,4 procent av områdenas röstberättigade. I dessa områden förhandsröstade 52,1 procent av de röstberättigade och 47,9 procent röstade på valdagen.

Åldern påverkar klart röstningen. De förhandsröstande personernas andel av de röstberättigade i hela landet är högre än 30 procent när det gäller 51-åringar, varefter andelen ökar snabbare än före det. Att förhandsrösta var vanligast bland 75-åringarna av vilka 57,4 procent förhandsröstade. Andelen som förhandsröstar sjunker till under 30 procent i 93-åringarnas åldersgrupp. (Figur 1.)

Figur 1. Andelen väljare av röstberättigade efter ålder i riksdagsvalet 2019, %

Andelen väljare av röstberättigade i de röstningsområden från vilka man också fick information om röstning på valdagen ger en mer täckande bild av fenomenet än när det gäller förhandsröstande. Valdeltagandet för 18-åringar i riksdagsvalet år 2019 var 59,5 procent i de här områdena. Valdeltaget sjunker till 52,7 procent i gruppen med 20-åringar. Sedan ökar valdeltagandet ganska jämnt till 74,7 procent i åldersgruppen med 43-åringar, efter det är ökningen långsammare. Valdeltagandet är som högst i gruppen med 71-åringar (82,5 %). Valdeltagande för personer över 76 år sjunker till under 80 procent, nivån för 20-åringar underskrivs i åldersgruppen med 88-åringar. (Figur 1.)

Kvinnorna röstade mer aktivt än männen, såväl på förhand i hela landet som i områdena, med undantag av den allra äldsta granskade åldersgruppen. I hela landet förhandsröstade 38,6 procent av de röstberättigade kvinnorna, över 4 procentenheter fler än männen.

Valdeltagandet som beaktar alla väljare var också större bland kvinnorna. I områdena röstade 72,6 procent av kvinnorna, 2,5 procentenheter fler än av männen. Sett till åldersgrupp röstade kvinnorna mer aktivt än männen i alla åldersgrupper med undantag för åldersgruppen 75 år och äldre. Den största skillnaden i valdeltagandet bland könen finns i de yngre åldersklasserna. Både när det gäller 18–19-åringar och 20–24-åringar är valdeltagandet bland kvinnor över 10 procentenheter högre än motsvarande för män. (Tabell 1.)

Tabell 1. Andelen förhandsröstande och alla väljare av de röstberättigade efter kön och ålder i riksdagsvalet 2019, %

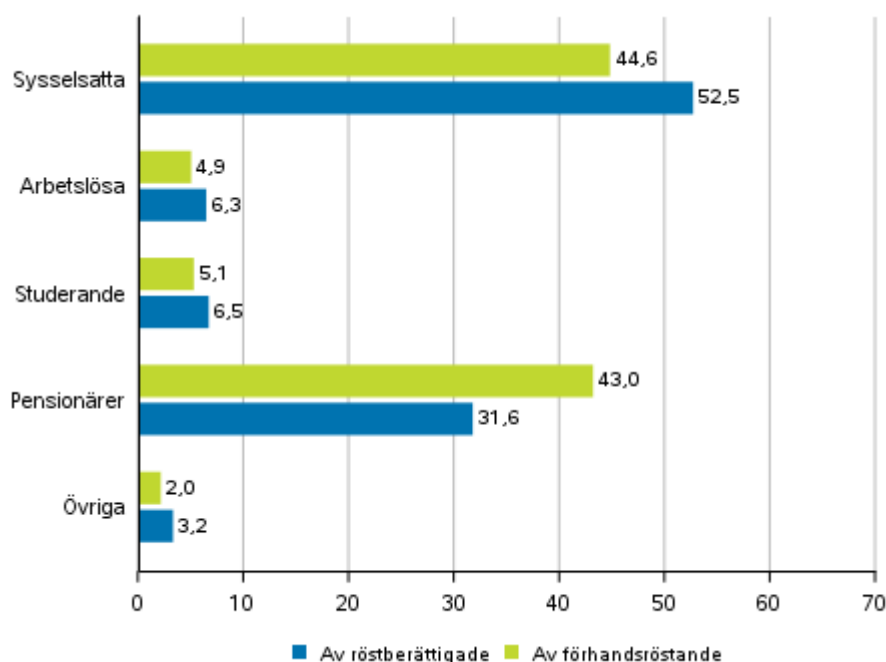
Åldersgrupp	Totalt		Män		Kvinnor	
	Förhandsröstade, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstade, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstade, hela landet	Alla väljare, områden
Totalt	36,5	71,4	34,3	70,1	38,6	72,6
18-19	20,8	56,3	16,2	51,1	25,6	61,6
20-24	27,0	54,8	21,9	49,8	32,4	60,2
25-34	26,8	62,9	24,8	60,0	29,0	66,1
35-44	25,5	71,7	24,7	69,8	26,4	73,8
45-54	30,0	74,9	28,6	73,5	31,5	76,3
55-64	41,6	78,7	39,3	77,6	43,9	79,6
65-74	54,5	82,0	52,5	81,7	56,2	82,3
75-	48,6	67,5	51,6	73,6	46,6	63,6

Huvudsaklig verksamhet, utbildning och familjeställning

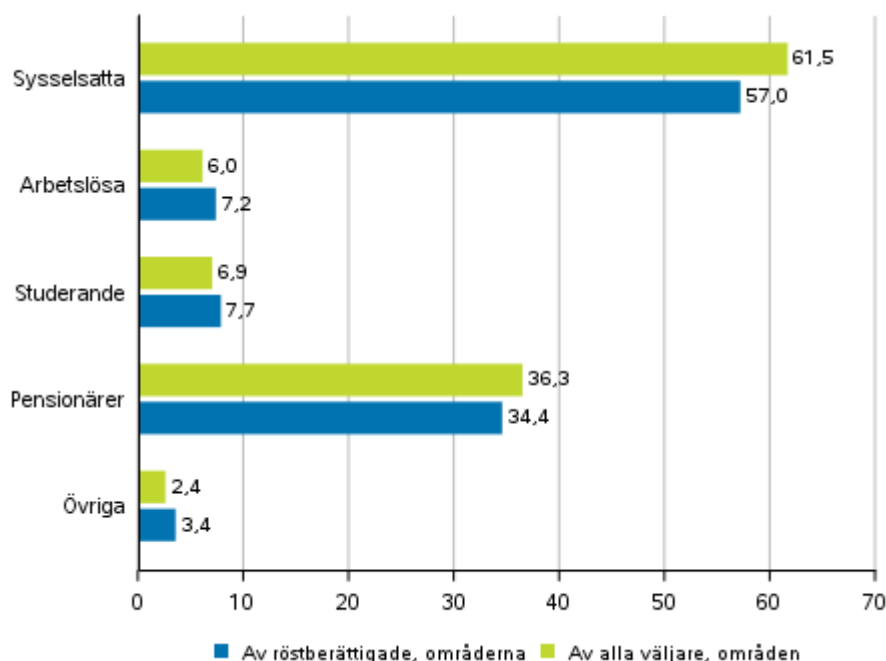
Av grupperna för huvudsaklig verksamhet var de sysselsatta den flitigaste förhandsröstande gruppen i hela landet, dvs. 44,6 procent av alla förhandsröstande. Pensionärerna utgjorde nästan lika många av de förhandsröstande (43,0 procent). Andelen sysselsatta var lägre bland de förhandsröstande och andelen pensionärer högre än bland alla röstberättigade. I övriga grupper för huvudsaklig verksamhet var andelen förhandsröstande relativt sett lägre än bland de röstberättigade. (Figur 2.)

I fråga om alla väljare är de sysselsattas och pensionärernas andel större än dessa gruppers motsvarande andel av alla röstberättigade. I områdena var däremot andelen arbetslösa, studerande och de som tillhörde gruppen för annan huvudsaklig verksamhet av väljarna mindre än gruppernas relativa storlek bland alla röstberättigade. (Figur 3.)

Figur 2. Röstberättigade och förhandsröstande i hela landet efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %

Figur 3. Röstberättigade och alla väljare i områden efter huvudsaklig verksamhet i riksdagsvalet 2019, %

Hög utbildning ökar sannolikheten att personen kommer att rösta. I riksdagsvalet förhandsröstade oftare än genomsnittet de röstberättigade som avlagt utbildning på lägsta högre nivå eller högre utbildningsnivå än det. Fenomenet syns också klart när det gäller alla väljare i områdena, valdeltagandet för de personer som avlagt högre högskoleexamen eller forskarutbildning var 19,7 procentenheter högre än för alla röstberättigade och 33,2 procentenheter högre än för dem med utbildning enbart på grundnivå.

Sambandet mellan ålder och valdeltagande ses också i fråga om utbildningsgrupperna, där valdeltagandet ökar i och med åldern i nästan alla utbildningsgrupper, med undantag av av den äldsta åldersgruppen. Ett valdeltagande på över 90 procent uppnås bland 45–54-åringar som avlagt minst högre högskoleexamen och bland 65–74-åringar som avlagt utbildning på lägsta högre nivå och lägre högskolenivå. (Tabell 2.)

När man tolkar tabell 2 är de skäl att beakta att det sker en minskning av lägre högskoleexamina bland befolkningen, och att det inte längre tillförs nya examina från Finland i utbildningsgruppen, vilket innebär att utbildningsgruppens åldersstruktur klart avviker från övriga grupper. Utbildningen på lägsta högre nivå omfattar examina som är högre än utbildning på mellannivå och som inte är yrkeshögskoleexamina.

Tabell 2. Andelen förhandsröstande och alla väljare av de röstberättigade efter ålder och utbildningsnivå i riksdagsvalet 2019, %

		Totalt	Grund- nivå	Andra stadiet	Lägsta högre nivå	Lägre högskole- nivå	Högre högskole- nivå, forskar- utbildning
Totalt	Förhands- röstande, hela landet	36,5	33,2	33,8	47,5	38,5	42,9
	Alla väljare, områden	71,4	57,9	68,0	85,2	83,4	91,1
18-24	Förhands- röstande, hela landet	25,3	18,9	29,6	..	48,5	..
	Alla väljare, områden	55,2	49,5	58,9	..	80,2	..
25-34	Förhands- röstande, hela landet	26,8	13,1	22,7	19,2	36,2	43,0
	Alla väljare, områden	62,9	33,6	58,0	42,6	79,9	89,0
35-44	Förhands- röstande, hela landet	25,5	16,3	22,5	26,9	28,6	32,9
	Alla väljare, områden	71,7	43,6	64,6	77,7	81,8	89,7
45-54	Förhands- röstande, hela landet	30,0	21,2	28,3	33,3	32,6	35,6
	Alla väljare, områden	74,9	51,1	69,4	82,4	84,7	91,3
55-64	Förhands- röstande, hela landet	41,6	33,1	40,3	46,7	46,4	47,7
	Alla väljare, områden	78,7	62,9	75,8	86,5	89,1	92,8
65-74	Förhands- röstande, hela landet	54,5	47,9	54,2	62,0	62,2	62,6
	Alla väljare, områden	82,0	73,8	81,7	90,1	92,3	94,4
75-	Förhands- röstande, hela landet	48,6	42,3	51,6	61,2	62,8	65,8
	Alla väljare, områden	67,5	60,0	72,3	81,8	84,0	88,6

Väljarnas familjeställning granskas med hjälp av avgränsade klasser av familjeställning. Man beaktar gifta eller sambor (parförhållande) och personer utan familj, antalet barn samt de röstberättigades ålder.

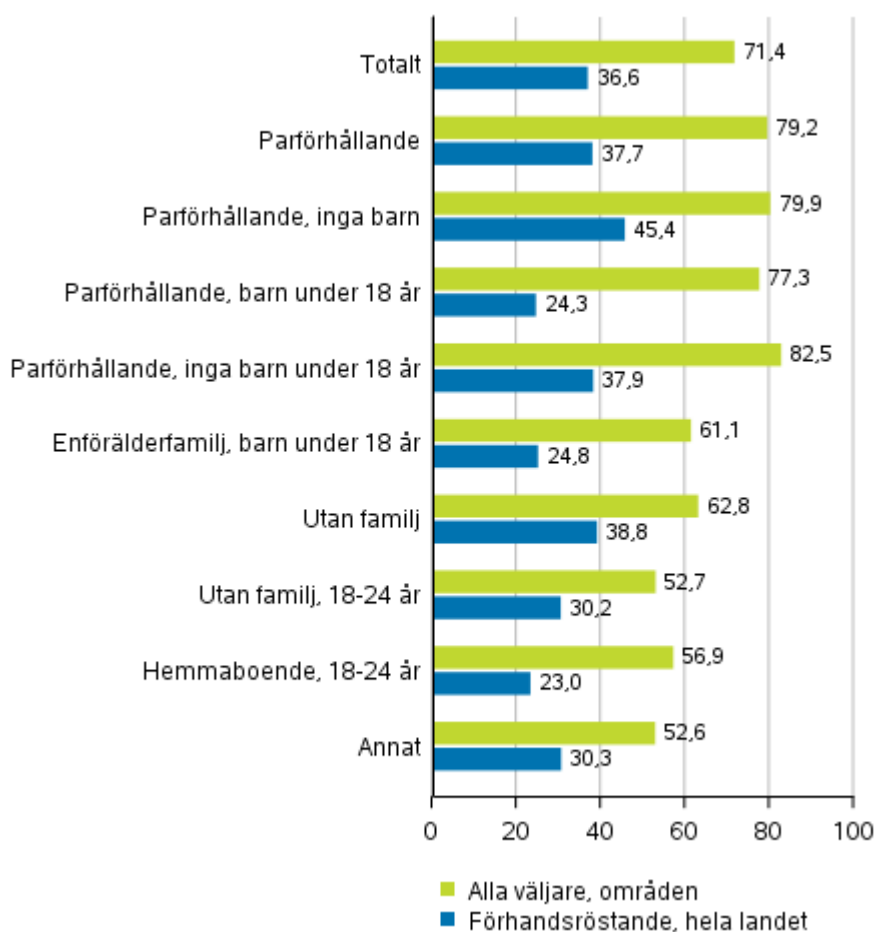
Personer i parförhållande röstade klart mer aktivt i områden än personer utan familj, valdeltagandet bland personer i parförhållande var över 16 procentenheter större än för dem utan familj. Barnens ålder har ingen

betydande inverkan på valdeltagandet bland dem som är i parförhållande. Valdeltagande bland familjer med en förälder stannade däremot på 61,1 procent.

När man granskar valdeltagandet bland unga, röstberättigade i åldern 18–24 år, kan man se att valdeltagandet bland hemmaboende (hos föräldrarna) är högre än bland unga i samma ålder som inte hör till en familj. Personer som inte tillhör en familj omfattar både dem som bor ensamma eller med andra personer. Skillnaden i valdeltagandet mellan grupperna i områdena är omkring 4 procentenheter.

En granskning av väljarna efter åldersgrupp ändrar inte i någon väsentlig grad bilden av familjeställningens inverkan på valdeltagandet. I huvudsak ökar valdeltagandet i alla grupper för familjeställning med åldern, med undantag för den äldsta åldersgruppen, dvs. de som fyllt 75 år. Beträffande familjeställning innehåller gruppen ”Annan” hemmaboende som är äldre än 24 år, föräldrar i familjer med en förälder som bor med vuxet barn, anstaltsbefolkningen och icke-klassificerade personer samt personer om vilka det inte finns några uppgifter om familjeställning. (Figur 4., Tabell 3.)

Figur 4. Andelen väljare av röstberättigade i vissa grupper för familjeställning i riksdagsvalet 2019, %

Tabell 3. Andelen förhandsröstande i hela landet och andelen alla väljare i områden av röstberättigade efter familjeställning i riksdagsvalet 2019, %

		Totalt	Parför- hållande	Parför- hållande, inga barn	Parför- hållande, barn under 18 år	Parför- hållande, inga barn under 18 år	Enför- älders- familj, barn under 18 år	Utan familj	Annat
Totalt	Förhands- röstande, hela landet	36,6	37,7	45,4	24,3	37,9	24,8	38,8	30,3
	Alla väljare, områden	71,4	79,2	79,9	77,3	82,5	61,1	62,8	52,6
18-24	Förhands- röstande, hela landet	25,3	25,1	26,7	14,5	..	10,0	30,2	19,5
	Alla väljare, områden	55,2	57,8	59,4	46,8	..	26,0	52,7	32,3
25-34	Förhands- röstande, hela landet	26,8	25,8	30,2	21,0	..	17,0	29,9	25,4
	Alla väljare, områden	62,9	69,5	71,2	67,7	..	43,8	57,8	50,0
35-44	Förhands- röstande, hela landet	25,5	24,4	29,3	23,3	23,5	23,8	30,0	27,1
	Alla väljare, områden	71,8	77,0	72,4	78,1	65,1	62,1	60,8	48,7
45-54	Förhands- röstande, hela landet	30,1	28,9	32,7	26,6	30,2	29,5	33,5	31,3
	Alla väljare, områden	74,9	80,2	75,5	82,4	81,0	70,7	62,8	58,7
55-64	Förhands- röstande, hela landet	41,7	42,1	44,2	32,8	38,4	34,8	41,7	37,4
	Alla väljare, områden	78,7	84,0	83,6	84,6	85,3	75,2	68,5	64,7
65-74	Förhands- röstande, hela landet	54,5	56,6	57,2	42,8	49,7	42,8	51,2	43,0
	Alla väljare, områden	82,0	87,0	87,2	85,9	84,4	82,4	73,3	61,3
75-	Förhands- röstande, hela landet	48,6	55,0	55,5	..	46,1	..	44,5	27,1
	Alla väljare, områden	67,5	78,4	78,8	..	71,4	..	59,9	36,4

Inkomstnivå och yrke

Väljarnas och de röstberättigades inkomstnivå granskas med hjälp av disponibla penninginkomster. Inkomstuppgifterna är från den senast fastställda beskattningen för år 2017. Disponibla penninginkomster

avser penninginkomster efter skatter. De består av arbets- och kapitalinkomster, naturaförmåner med anknytning till arbete samt inkomstöverföringar.

I materialet för översikten har de röstberättigades inkomster indelats i deciler. Inkomstdecilerna erhålls genom att sortera de röstberättigade enligt inkomst och indela gruppen i tio lika stora delar. I de grupper som bildats på så sätt finns det i varje grupp med alla röstberättigade (hela landet) omkring 424 000 röstberättigade. I områden gällande vilka uppgifter erhöles också om röstningen på valdagen, finns det i dessa grupper omkring 178 000 röstberättigade i varje.

På hela landets nivå saknas det i materialet inkomstuppgifter för omkring 8 000 röstberättigade. Också i materialet för områden med valdagsröster saknades det inkomstuppgifter för omkring 2 500 röstberättigade. Medianen för alla röstberättigades disponibla inkomster var 21 500 euro, i de granskade avgränsade områdena var motsvarande medianinkomst 21 200 euro. De disponibla inkomsterna för de röstberättigade i hela landet, som hörde till den högsta inkomstdecilen, var minst 39 656 euro, i de granskade områdena var motsvarande inkomster 38 413 euro per år. Inkomsterna för de röstberättigade som hörde till den lägsta inkomstdecilen var högst 9 356 euro i hela landet och 9 249 euro per år i områdena. (Tabell 4.)

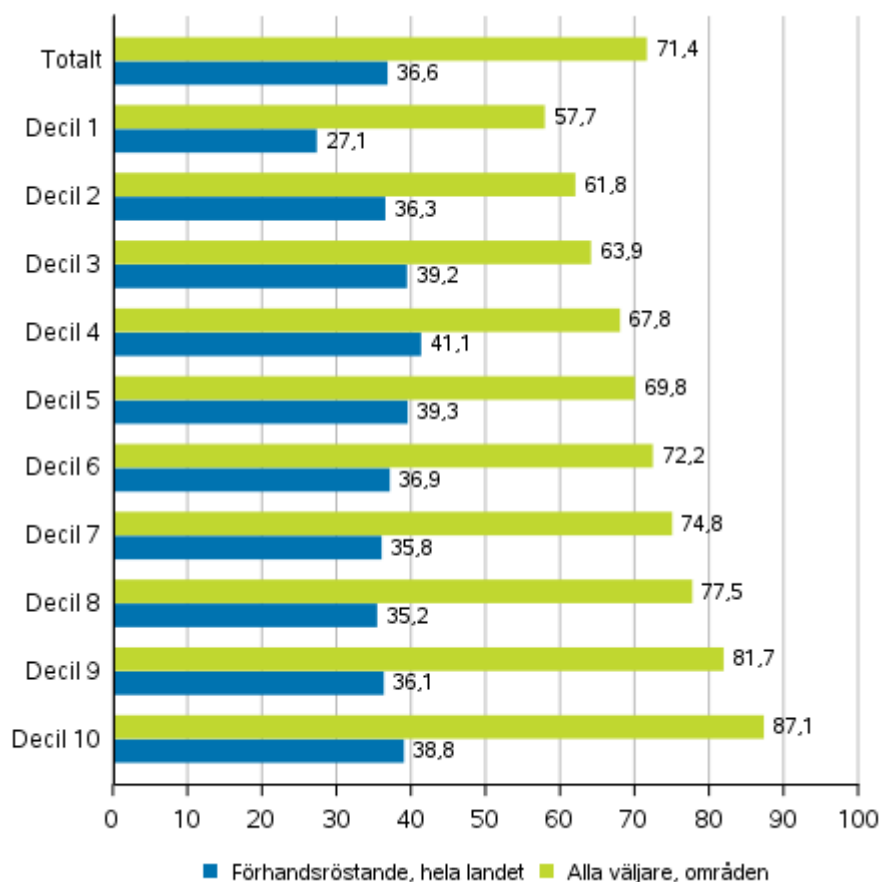
Tabell 4. De nedre gränserna för de röstberättigades inkomstdeciler 2019, euro

Decil	Alla röstberättigade	Röstberättigade i områden
Decil 1	0	0
Decil 2	9 357	9 250
Decil 3	13 136	13 068
Decil 4	15 724	15 600
Decil 5	18 439	18 210
Decil 6	21 491	21 173
Decil 7	24 549	24 189
Decil 8	27 735	27 291
Decil 9	31 980	31 337
Decil 10	39 656	38 413

På hela landets nivå är inverkan av inkomster på förhandsröstningen sammantaget inte så stor. I den lägsta inkomstdecilen är förhandsröstningen relativt sett lägre än i de högre inkomstdecilerna. Fr.o.m. den andra inkomstdecilen sker det inga stora förändringar i omfattningen av förhandsröstningen, andelen förhandsröstande varierar i dessa klasser mellan 35,2 och 41,1 procent av de röstberättigade. (Figur 5.)

När man granskar alla som röstat i områdena är inverkan av inkomster på valdeltagandet betydligt tydligare. I de högre inkomstklasserna är det i regel vanligare att förhandsrösta än i de lägre. Av dem som hör till den högsta inkomstdecilen röstade totalt 87,1 procent. Däremot stannade valdeltagandet i den lägsta inkomstdecilen på 57,7 procent. Skillnaden mellan valdeltagandet för låg- och höginkomsttagare var sålunda över 29 procentenheter. (Figur 5.)

Figur 5. Andelen väljare av röstberättigade efter inkomstdecil i riksdagsvalet 2019, %

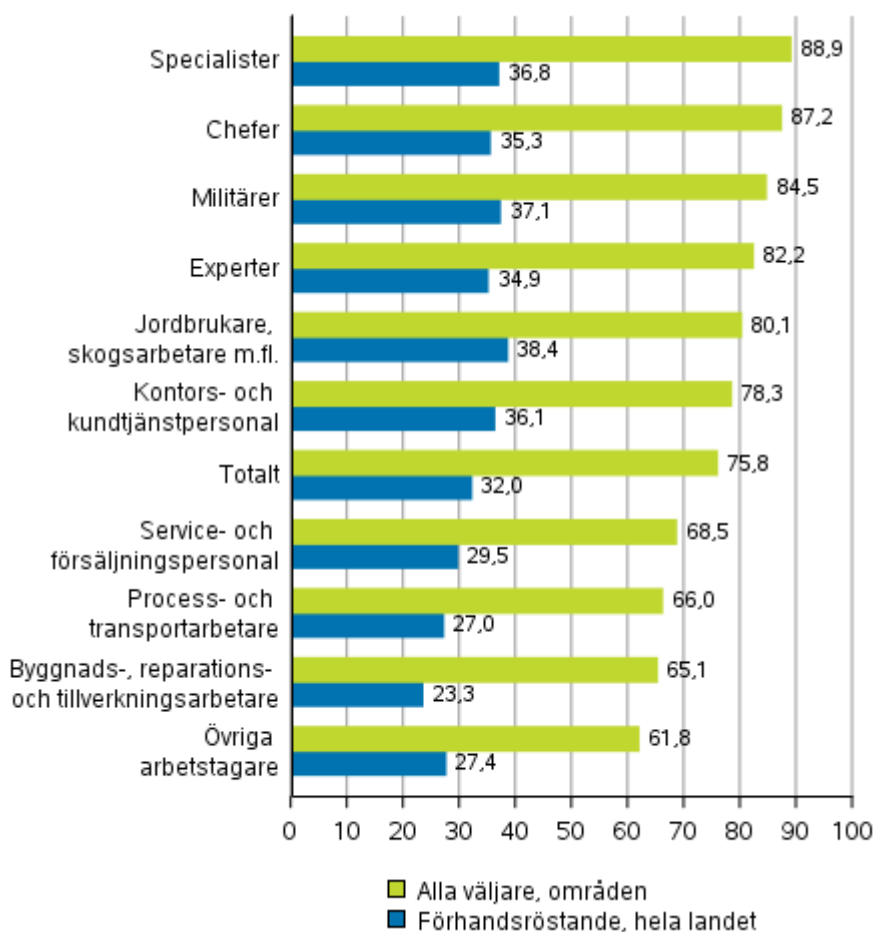

De röstberättigades yrken granskas med hjälp av yrkesklassificeringen. I materialet är uppgiften om yrke från år 2016. Yrket härleds under årets sista dag för personer som enligt huvudsaklig verksamhet är sysselsatta. För röstberättigade i riksdagsvalet 2019 hittas yrkesuppgiften i hela materialet för omkring 2 100 000 röstberättigade. I de granskade områdena finns motsvarande uppgift för ungefär 870 000 röstberättigade.

Valdeltagandet hos alla sådana röstberättigade som det finns yrkesuppgift om i materialet var 75,8 procent i områdena. Sett till yrkesgrupp var valdeltagandet högst bland specialister, 88,9 procent. Valdeltagandet var över 80 procent också hos chefer, soldater, experter samt jordbrukare och skogsarbetare. Valdeltagandet var lägre än i genomsnitt i olika arbetstagargrupper. (Figur 6.)

Sett till yrkesgrupp var valdeltagandet lägst i gruppen övriga arbetstagare, där det stannade på 61,8 procent, dvs. 14 procentenheter under medeltalet för yrkesgrupperna. Klassen övriga arbetstagare innehåller assisterande eller rutinmässiga uppgifter eller uppgifter som inte kräver mycket utbildning.

Figur 6. Andelen väljare av röstberättigade efter yrkesgrupp i riksdagsvalet 2019, %

Utländsk bakgrund

De röstberättigades och väljarnas bakgrund granskas med hjälp av språk och härkomst. Valdeltagandet bland personer som talar ett inhemskt språk som modersmål var högre bland väljare i områden än bland alla röstberättigade. Av de finsk- och samiskspråkiga röstade 0,4 procentenheter fler och av de svenskspråkiga 7,4 procentenheter fler än av alla röstberättigade.

I riksdagsvalet är rösträtten knuten till medborgarskap, dvs. det finns färre röstberättigade som talar ett annat språk än ett inhemskt språk som modersmål än t.ex. i kommunalvalet. Av alla röstberättigade uppgick de finskspråkiga till 92,2 procent, de svenskspråkiga till 5,3 procent och personer med ett annat språk till 2,5 procent. I områden om vilka uppgift om alla väljare erhöles talade 93,9 procent finska som modersmål, 4,1 procent svenska och 2,0 procent andra språk. Andelen samiskspråkiga personer var i båda fallen 0,03 procent.

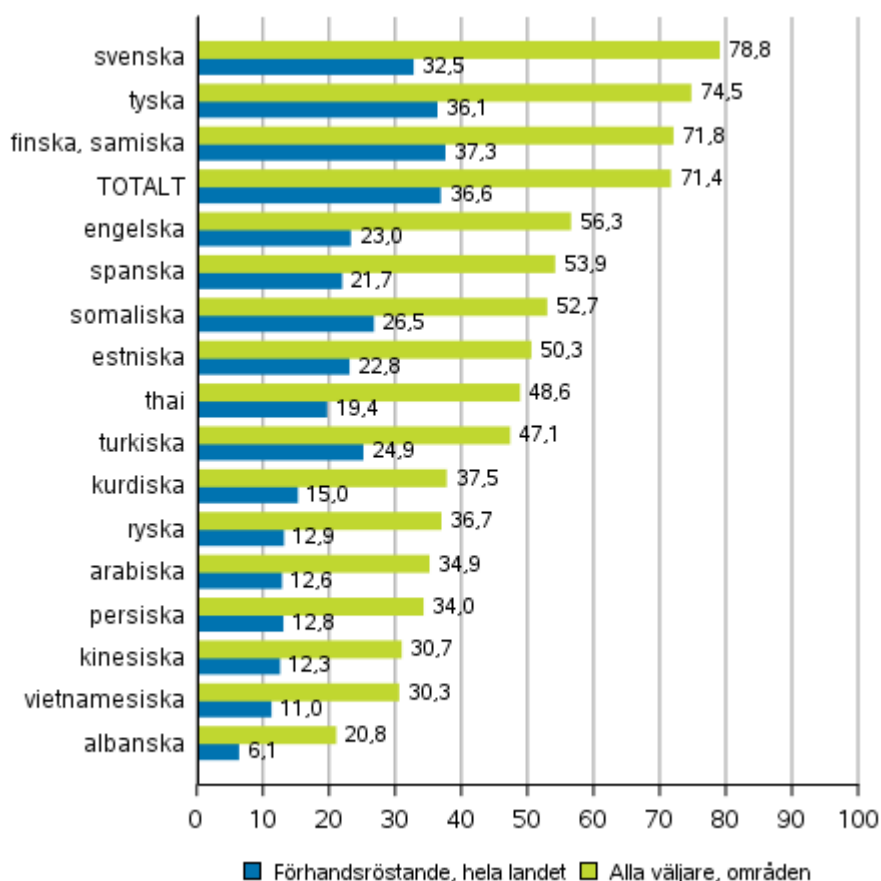
Tabell 5. Andelen väljare av röstberättigade efter kön och språk i riksdagsvalet 2019, %

Kön	Totalt		Finska, samiska		Svenska		Annat språk	
	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, områden
Totalt	36,5	71,4	37,3	71,8	32,5	78,8	16,1	40,0
Män	34,3	70,1	35,1	70,4	29,9	77,4	16,2	39,6
Kvinnor	38,6	72,6	39,5	73,0	35,1	80,1	16,1	40,3

Valdeltagandet bland personer med främmande språk som modersmål var klart mindre än bland personer som talar ett inhemskt språk som modersmål. Av alla röstberättigade med ett främmande språk som modersmål förhandsröstade i hela landet 16,1 procent. På motsvarande sätt röstade 40,0 procent av alla röstberättigade med ett främmande språk i områdena, vilket var över 31 procentenheter lägre än nivån för alla röstberättigade. (Tabell 5.)

En noggrannare granskning av valdeltagandet i språkgrupperna visar att det högsta valdeltagande som beräknats på basis av alla röster i områdena fanns bland personer med svenska som modersmål (78,8 %). Valdeltagandet bland finsk- och samiskspråkiga var på motsvarande sätt 71,8 procent. I figur 7 har de språkgrupper utvalts som till antalet är de största i de områden gällande vilka också uppgifter om valdagsröstning erhöles. Enligt denna avgränsning var valdeltagandet störst bland tyskspråkiga personer av dem med främmande språk, dvs. 74,5 procent av de röstberättigade. Av övriga grupper med främmande språk som modersmål var valdeltagandet bland dem som talar engelska, spanska, somaliska och estniska som modersmål högre än 50 procent. (Figur 7.)

Figur 7. Andelen väljare av röstberättigade efter språkgrupp i riksdagsvalet 2019, %

Sett till åldersgrupp och härkomst var valdeltagandet bland unga lägre än i äldre åldersgrupper såväl bland personer med finländsk bakgrund som bland dem med utländsk bakgrund. Detta syns både bland de förhandsröstande i hela landet och bland alla väljare i områden. Ifråga om alla väljare i områdena var skillnaden mellan personer med finländsk bakgrund och personer med utländsk bakgrund nästan 31 procentenheter. Valdeltagandet bland dem med utländsk bakgrund stannar under 35 procent i åldersgruppen 18–34 år. Över hälften av dem med utländsk bakgrund röstade bara i åldersgrupperna som fyllt 65 år. (Tabell 6.)

Tabell 6. Andelen väljare av röstberättigade efter härkomst och ålder i riksdagsvalet 2019, %

Åldersgrupp	Hela befolkningen		Med finländsk bakgrund		Med utländsk bakgrund	
	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, i områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, i områden	Förhandsröstande, hela landet	Alla väljare, i områden
Totalt	36,5	71,4	37,1	72,0	17,0	41,2
18-24	25,3	55,2	25,8	55,9	12,8	30,0
25-34	26,8	62,9	27,3	63,8	13,4	33,6
35-44	25,5	71,7	26,0	72,8	13,3	39,3
45-54	30,0	74,9	30,5	75,6	15,7	44,9
55-64	41,6	78,7	42,1	79,1	20,8	48,4
65-74	54,5	82,0	54,7	82,2	31,4	59,8
75-	48,6	67,5	48,7	67,6	37,4	57,1

Tabellbilagor

Tabellbilaga 1. Information om röstning på valdagen: andel röstberättigade i riksdagsvalet 2019, %

		Av röstberättigade (%)	
Helsingfors valkrets	Valkrets, totalt	1,4	
	Helsingfors	1,4	
Nylands valkrets	Valkrets, totalt	48,1	
	Vanda	100,0	
	Högfors	100,0	
	Kervo	45,7	
	Kyrkslätt	100,0	
	Lojo	100,0	
	Mäntsälä	60,2	
	Nurmijärvi	84,7	
	Borgå	79,8	
	Sibbo	100,0	
	Tusby	37,7	
	Vichtis	100,0	
	Egentliga Finlands valkrets	Valkrets, totalt	41,0
Aura		100,0	
S:t Karins		100,0	
Gustavs		100,0	
Kimitoön		100,0	
Pargas		100,0	
Masku		100,0	
Mynämäki		100,0	
Nådendal		77,8	
Pemar		100,0	
Reso		100,0	
Salo		89,9	
Somero		100,0	
Nystad		89,3	
Satakunta valkrets		Valkrets, totalt	48,0
		Euraåminne	100,0
	Harjavalta	100,0	
	Karvia	100,0	
	Nakkila	100,0	
	Påmark	100,0	
	Björneborg	81,9	
	Raumo	19,5	
	Siikainen	100,0	

		Av röstberättigade (%)
Tavastlands valkrets	Valkrets, totalt	28,8
	Asikkala	67,2
	Forssa	80,6
	Hausjärvi	100,0
	Hollola	44,0
	Tavastehus	18,8
	Janakkala	100,0
	Jockis	100,0
	Lahtis	19,9
	Sysmä	100,0
	Tammela	79,6
	Ypäjä	100,0
Birkalands valkrets	Valkrets, totalt	59,6
	Tavastkyro	100,0
	Juupajoki	100,0
	Kangasala	13,0
	Orivesi	60,7
	Parkano	100,0
	Pälkäne	100,0
	Sastamala	51,5
	Tammerfors	100,0
	Valkeakoski	87,6
Sydöstra Finlands valkrets	Valkrets, totalt	14,3
	Kouvola	5,3
	Luumäki	100,0
	S:t Michel	46,0
	Pertunmaa	100,0
	Pieksämäki	100,0
	Pyttis	100,0
	Sulkava	88,0
	Virolahti	84,9
Savolax-Karelens valkrets	Valkrets, totalt	35,8
	Ilomants	100,0
	Joensuu	97,5
	Keitele	100,0
	Kontiolahti	83,0
	Outokumpu	100,0
	Lapinlahti	53,3
	Lieksa	97,8
	Liperi	100,0
	Pielavesi	66,8
	Polvijärvi	84,7
	Siilinjärvi	18,0
	Varkaus	16,5
Vieremä	100,0	

		Av röstberättigade (%)
Vasa valkrets	Valkrets, totalt	38,7
	Alajärvi	100,0
	Alavus	100,0
	Halsua	100,0
	Storå	100,0
	Kannus	100,0
	Kaskö	100,0
	Kaustby	100,0
	Kristinestad	79,8
	Kuortane	100,0
	Lappajärvi	100,0
	Larsmo	52,9
	Malax	83,3
	Korsholm	66,4
	Närpes	15,5
	Perho	100,0
	Seinäjäki	20,6
	Soini	100,0
	Toholampi	84,6
	Vasa	100,0
Vörå	100,0	
Etseri	100,0	
Mellersta Finlands valkrets	Valkrets, totalt	83,0
	Hankasalmi	84,3
	Jyväskylä	99,1
	Jämsä	100,0
	Kannonkoski	100,0
	Karstula	100,0
	Kivijärvi	100,0
	Konnevesi	100,0
	Laukaa	100,0
	Muurame	100,0
	Petäjävesi	100,0
	Saarijärvi	100,0
	Toivakka	100,0
	Viitasaari	84,9
	Äänekoski	28,7

		Av röstberättigade (%)
Uleåborgs valkrets	Valkrets, totalt	74,6
	Alavieska	100,0
	Haapajärvi	100,0
	Haapavesi	100,0
	Karlö	100,0
	Kajana	61,0
	Kempele	100,0
	Kuusamo	100,0
	Limingo	100,0
	Lumijoki	100,0
	Muhos	80,7
	Nivala	100,0
	Uleåborg	100,0
	Pudasjärvi	66,2
	Puolanka	100,0
	Pyhäjärvi	100,0
	Brahestad	40,0
	Reisjärvi	100,0
	Sotkamo	100,0
	Vaala	100,0
Utajärvi	100,0	
Ylivieska	100,0	
Lapplands valkrets	Valkrets, totalt	70,7
	Enare	73,3
	Kemi	100,0
	Keminmaa	28,0
	Kolari	52,1
	Pelkosenniemi	100,0
	Posio	100,0
	Ranua	100,0
	Rovaniemi	100,0
	Sodankylä	73,2
	Tervola	100,0
	Torneå	78,3

Tabellbilaga 2. Bakgrundsfaktorer för röstberättigade i riksdagsvalet 2019

	Röstberättigade/ hela landet	Röstningsområden om vilka alla röstningsuppgifter
Ålder i snitt	51,0	50,6
Kön, män (%)	48,6	48,7
inkomster, median (e)	21 491	21 173
utbildning: grundnivå (%)	23,9	23,7
utbildning: mellannivå (%)	43,4	44,6
utbildning: lägsta högre nivå (%)	10,0	10,1
utbildning: lägre högre nivå (%)	11,7	11,8
utbildning: högre högskole- nivå, forsk. (%)	10,7	9,5
sysselsatta (%)	52,4	51,9
arbetslösa (%)	6,2	6,5
studerande (%)	6,5	7,0
pensionärer (%)	31,5	31,3
Övriga ej arb. (%)	3,1	3,0
finskspråkiga (%)	92,2	93,9
svenskspråkiga (%)	5,2	4,1
övriga språk (%)	2,5	2,0
CENT, väljarstöd (%)	13,8	15,2
SAF, väljarstöd (%)	17,5	18,3
SAML, väljarstöd (%)	17,0	15,6
SDP, väljarstöd (%)	17,8	18,5
GRÖNA, väljarstöd (%)	11,5	10,5
VÄNST, väljarstöd (%)	8,2	8,3
SFP, väljarstöd (%)	4,5	4,0
KD, väljarstöd (%)	3,9	3,8
SIN, väljarstöd (%)	0,9	1,0
Övriga, väljarstöd (%)	4,5	4,4

Riksdagssval, kvalitetsbeskrivning

1. Relevans av statistikuppgifterna

1.1 Sammandrag av uppgiftsinnehållet i statistiken

Statistikcentralen producerar Finlands officiella statistiken över Riksdagsvalet med de centrala uppgifterna om

- partiernas röstetal och andelar efter valkrets, kommun och röstningsområde fördelade på röster i förhandsröstningen och under den egentliga valdagen.
- kandidaternas röstetal och andelar enligt kön efter parti, valkrets, kommun och röstningsområde
- antalet röstberättigade och väljare kommunvis efter kön, både i förhandsröstningen och under den egentliga valdagen
- antalet kandidater och invalda riksdagsledamöter partivis efter kön samt alla kandidaters röstetal och jämförelsetal efter valkrets

Fr.o.m. år 1983 finns uppgifterna i Statistikcentralens avgiftsfria statistiktjänst StatFin (fr.o.m. år 2003 finns uppgifterna också tillgängliga efter röstningsområde).

1.2 Centrala begrepp

Valförrättning

Enligt Finlands grundlag tillkommer statsmakten i Finland folket, som företräds av en till riksdag samlad representation. Riksdagsledamöterna väljs med direkta och proportionella val efter statsrådets utfärdade förordning om fördelning av riksdagsmandaten mellan valkretsar. Riksdagsvalet förrättas vart fjärde år, valdagen är under valåret den tredje söndagen i april. Ifall den tredje söndagen i april infaller på påskdagen är valdagen söndagen före påsk.

Vallagstiftning

Genom en revidering av vallagstiftningen år 1998 samlades alla valbestämmelser under en lag, vallagen (714/1998), som trädde i kraft 8.10.1998. Valet förrättas enligt gällande vallagstiftning. Mer detaljerade uppgifter finns på justitieministeriets webbsidor www.vaalit.fi (=> Valinformation => Vallagstiftning) och www.finlex.fi, vallagen (714/1998).

Ändring av vallagen (939/2017), där brevröstning för utlandsfinländare och andra som vistas utomlands under valtiden möjliggjordes fastställdes 14.12.2017 och träder i kraft 1.11.2018. Brevröstningen kan användas första gången i riksdagsvalet 2019.

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av vallagen (RP 101/2017 rd).

Centrala principer vid förrättning av val

Val i Finland förrättas enligt följande principer:

- **Valen är direkta.** Väljarna (de röstberättigade) röstar direkt på dem som de vill se invalda.
- **Valen är proportionella.** Vid proportionella val står antalet kandidater som väljs från varje parti (eller annan gruppering) i proportion till antalet röster partiet eller grupperingen får i jämförelse med andra grupperingar (gäller inte presidentval).
- **Valen är hemliga.** Valhemligheten innebär att varken valmyndigheterna eller någon annan får veta vem en väljare röstat på eller om väljaren eventuellt lämnat in en blank röstsedel. Om väljaren överhuvudtaget har utövat sin rösträtt, dvs. om han eller hon har röstat, hör dock inte till valhemligheten.
- **Allmän och lika rösträtt i valen.** Allmän rösträtt innebär att rösträtten är enbart beroende av sådana allmänna krav som varje medborgare i allmänhet uppfyller. Lika rösträtt innebär att varje röstberättigad har lika rätt att påverka valresultatet. Vid allmänna val har alla en röst.
- **Varje väljare skall rösta själv.** Rösträtten får inte utövas via ombud.
- **Röstningen skall ske i närvaro av en valmyndighet.** Ett undantag är brevröstning som inte sekr i närvaro av en valmyndighet. När brevröstningen förrättas ska den se till att det finns två personer

närvarande som vittnen som undertecknar en försäkran om att den röstande har röstat med bevarande av valhemligheten och så att hans eller hennes valfrihet inte har kränkts.

- **Det finländska valsystemet är en kombination av personval och partival.** Med en och samma siffra röstar väljarna både på ett parti och en person (gäller inte presidentval).

Rösträtt och valbarhet

Röstberättigad vid riksdagsvalet är varje finsk medborgare oavsett boningsort som senast på valdagen fyller 18 år.

Den röstberättigade kan rösta antingen

1. under förhandsröstningstiden eller
2. på valdagen, på söndagen

Ändring av vallagen (939/2017), där brevröstning för utlandsfinländare och andra som vistas utomlands under valtiden möjliggjordes trädde i kraft 1.11.2018. Brevröstningen används första gången i riksdagsvalet 2019.

Valbarhet

Valbar, dvs. behörig att vara kandidat i riksdagsvalet, är varje röstberättigad som inte står under förmynderskap. Till riksdagsledamöter kan dock inte väljas personer som innehar militära tjänster. Vissa höga myndigheter (t.ex. justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, medlemmar i högsta domstolen, medlemmar i högsta förvaltningsdomstolen och riksåklagaren) kan inte heller vara ledamöter i riksdagen utan att avgå från sin befattning.

Valbarheten vid riksdagsval är oberoende av kandidatens hemkommun och därmed kan kandidaten ställa upp som kandidat i vilken som helst valkrets, dock enbart i en valkrets.

Kandidatuppställning

De partier som är antecknade i partiregistret har rätt att ställa upp 14 kandidater i varje valkrets, eller om antalet mandat i valkretsen överskrider 14, högst så många kandidater som det finns mandat. Förutom partierna har valmansföreningar, som bildats av minst 100 röstberättigade i samma valkrets (i Fastlandsfinland), rätt att ställa upp en kandidat. En och samma person kan i ett och samma val ställas upp som kandidat bara för ett parti eller en valmansförening och i bara en valkrets.

I landskapet Ålands valkrets har en valmansförening, som bildats av minst 30 röstberättigade i valkretsen, rätt att ställa upp en kandidat till riksdagsledamot.

I landskapet Ålands valkrets kan det finnas högst fyra kandidater på den gemensamma listan.

Valombuden lämnar in kandidatansökningarna samt anmälan om valmansförening och de gemensamma listorna till valkrets nämnderna 40 dagar före valet (5.3.2019).

En sammanställning av kandidatlistorna 31 dagar innan valet (14.3.2019) och åldern på kandidaterna i listan på valdagen och antecknande av personbeteckning i det riksomfattande kandidatregistret.

Valdeltagandet = andelen väljare av röstberättigade

I statistiken över statliga val visas fyra olika siffror för valdegandet:

1. valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta i Finland
2. valdeltagandet bland finska medborgare som är bosatta utomlands
3. det totala valdeltagandet, som omfattar båda ovannämnda grupper
4. valdeltagandet för finska medborgare som är bosatta i Sverige (ur grupp 2 ovan)

Räkning av valresultat

Räkning av förhandsröster

Räkningen av förhandsrösterna börjar i regel på den egentliga valdagen, på söndag klockan 15. I stora valkretsar kan rösträkningen inledas ännu tidigare, dock tidigast klockan 12. Vid rösträkningen strävas det efter att resultatet av räkningen skall vara klart senast klockan 20, efter detta kan man publicera preliminära uppgifter.

Räkning av rösterna på valdagen

Genast klockan 20, när vallokalerna stängs, inleder valnämnderna den preliminära räkningen av röster som avgetts på valdagen. Valnämnden öppnar valurnan, räknar röstsedlarna och antecknar varje kandidats röstetal i ett särskilt valprotokoll. Därefter meddelar valnämnden omedelbart den kommunala centralvalnämnden kandidaternas röstetal, dvs. valresultatet i röstningsområdet i fråga.

Centralvalnämnden inför resultaten i det centraliserade räkningssystemet i justitieministeriets valdatasystem. Slutligen ska valnämnden lägga röstsedlarna i ett paket, försegla paketet och skicka det till valkrets-nämnden före klockan 9 på måndagen.

Fastställande av valresultatet

Vid fastställandet av valresultatet tillämpas det s.k. d'Hondtska systemet, i vilket man i den första fasen av uträkningen av valresultatet räknar det totala antalet röster för varje enskild grupp, dvs. för

- ett (enskilt) parti som inte tillgör något valförbund,
- ett valförbund,
- en gemensam lista samt
- en valmansförening som inte tillhör någon gemensam lista.

Partier som ingått valförbund behandlas således som en grupp, likaså valmansföreningar som tillhör en gemensam lista. *I den andra fasen* ställs kandidaterna i varje grupp i rangordning på grund av antalet röster de fått.

I det *tredje skedet* tilldelas varje kandidat ett jämförelsetal så att den enligt rangordningen första kandidaten som jämförelsetal får gruppens hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Slutligen ställs alla kandidater i en valkrets i rangordning på grundval av jämförelsetalen och utifrån denna lista utses till riksdagsledamot lika många kandidater som väljs från valkretsen.

Tillkännagivande av det preliminära valresultatet

Det preliminära valresultatet blir klart redan på valdagens kväll. När vallokalerna stängs klockan 20 offentliggörs resultatet av förhandsröstningen som överförs till valdatasystemet. Därefter överförs valnämndernas preliminära uträkningar till valdatasystemet alltefter de blir klara på valdagens kväll. Vanligen är det hela preliminära valresultatet klart senast klockan 23.

Kontrollräkning och fastställande av valresultatet

Dagen efter valdagen klockan 9 börjar valkrets-nämnderna kontrollera uträkningarna. Valresultatet skall vara klart nästa onsdag klockan 18, då valkrets-nämnderna fastställer det slutliga valresultatet i valkretsarna och skriver ut en fullmakt för var och en som blivit vald.

Valkretsar

För riksdagsval har landet indelats i 13 valkretsar utgående från landskapsindelningen. Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna fördelas enligt förordning av statsrådet.

Enligt lagen väljs en riksdagsledamot i landskapet Ålands valkrets och de övriga 199 riksdagsmandaten fördelas mellan övriga valkretsar på grundval av antalet finska medborgare som är stadigvarande bosatta i Finland.

Fördelningen av riksdagsmandaten mellan valkretsarna, med undantag för landskapet Ålands valkrets, verkställs på grundval av antalet finska medborgare som enligt befolkningsdatasystemet har haft hemkommun i Finland i valkretsen i fråga den sista dagen i den sjätte kalendermånaden före valdagen.

Fördelningen, vid vilken beaktas **de ändringar i kommunindelningen som träder i kraft vid ingången av valåret**, verkställs genom att antalet finska medborgare i valkretsen i fråga divideras med det sammanräknade antalet finska medborgare i valkretsarna och genom att det tal som erhålls multipliceras med talet 199. Varje valkrets får ett platsantal som motsvarar det hela tal som räkneoperationen ger. Om alla platser inte då blir fördelade, fördelas de återstående platserna mellan valkretsarna i den ordning som följer av decimaltalens storlek i de tal som räkneoperationen givit. (21.12.2007/1263)

I riksdagsvalet som förrättas 14.4.2019 ändras antalet riksdagsledamöter i två valkretsar. Nylands valkrets får ett tilläggsmandat och Savolax-Karelens valkrets mister ett mandat. Antalet togs från befolkningsdatasystemet 31.10.2018. Statsrådet utfärdade 8.11.2018 en förordning om fördelning av riksdagsmandaten mellan valkretsar. Mandatfördelningen i riksdagsvalet 2019 är följande:

- 01 Helsingfors valkrets 22
- 02 Nylands valkrets 36 (+1)
- 03 Egentliga Finlands valkrets 17
- 04 Satakunta valkrets 8
- 06 Tavastlands valkrets 14
- 07 Birkalands valkrets 19
- 08 Sydöstra Finlands valkrets 17
- 09 Savolax-Karelens valkrets 15 (-1)
- 10 Vasa valkrets 16
- 11 Mellersta Finlands valkrets 10
- 12 Uleåborgs valkrets 18
- 13 Lapplands valkrets 7
- 05 Landskapet Ålands valkrets 1

Ändringar i valkretsar samt kommunsammanslagningar

Ändringar i valkretsar och kommuner samt kommunsammanslagningar när det gäller valen under olika år återfinns på ingångssidan till statistiken riksdagsval under avsnittet klassificeringar.

Valkretsindelningen ändrades genom lagen om ändring av vallagen (271/2013) som trädde i kraft 1.9.2013. Lagen tillämpades första gången i riksdagsvalet 2015 (19.4.2015). I samband med ändringen av vallagen sammanslogs Kymmene (08) och Södra Savolax (09) valkretsar till Sydöstra Finlands valkrets (08) samt Norra Savolax (10) och Norra Karelens (11) valkretsar till Savolax-Karelens valkrets (09).

Kommunerna har placerats i valkretsar efter gällande valkretsindelning. I början av år 2019 fanns det 295 kommuner i Fastlandsfinland och 16 i landskapet Åland.

I statistiken har gällande statistisk kommungruppering använts (Statistikcentralen, Kommuner och kommunbaserade indelningar). I den statistiska kommungrupperingen indelas kommunerna på basis av tätortsbefolkningsandelen och invånarantalet i den största tätorten i urbana kommuner, tätortskommuner och landsbygdskommuner. Indelningen baserar sig på tätortsavgränsningen år 2018 och på uppgiften om kommunens folkmängd från år 2017. Tätortsavgränsningen görs årligen av Finlands miljöcentral.

1. Urbana kommuner är de kommuner i vilka minst 90 procent av befolkningen bor i tätorter eller där den största tätortens folkmängd är minst 15 000.
2. Tätortskommuner utgörs av de kommuner i vilka minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är minst 4 000 men under 15 000.
3. Landsbygdskommuner är de kommuner där mindre än 60 procent av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 15 000 samt de kommuner där minst 60 procent, men under 90 procent, av befolkningen bor i tätorter och den största tätortens folkmängd är under 4 000.

Klassificeringar

Statistikcentralens kommunklassificering. Valkrets, kommungrupp, kommun, röstningsområde, parti (som finns antecknade i partiregistret), kandidaternas och de invaldas ålder.

Följande registrerade partier ställde upp kandidater i riksdagsvalet 2019:

- Finlands Socialdemokratiska Parti (SDP)
- Centern i Finland (CENT)
- Samlingspartiet (SAML)
- Svenska folkpartiet i Finland (SFP)
- Kristdemokraterna i Finland (KD)
- Gröna förbundet (GRÖNA)
- Vänsterförbundet (VÄNST)
- Sannfinländarna (SAF)
- Finlands Kommunistiska Parti (FKP)
- Kommunistiska Arbetarpartiet - För Fred och Socialism (KAP)
- Liberalpartiet - Frihet att välja (LIBE)
- Piratpartiet
- Djurrättspartiet (EOP)
- Medborgarpartiet (KP)
- Feministiska partiet (FP)
- Självständighetspartiet (IP)
- Blå framtid (Sin)
- Finlands folk först (SKE)
- Rörelsen sju stjärnor (STL)

Insamlingsmetoder och uppgiftskälla

Statistikcentralen får primärmaterial för valen ur justitieministeriets valdatasystem, vars tekniska utförande sköts av Tieto Abp. Statistikcentralen samlar in uppgifter med en separat blankett om förhandsröstning från de kommuner som inte använder ett elektroniskt rösträttsregister (kommunerna i landskapet Ålands valkrets).

1.3 Lagar, förordningar och rekommendationer

Statistikcentralens uppgift är att sammanställa statistik över samhällsförhållanden (lag om Statistikcentralen 24.1.1992/48). Statistiken omfattar också valstatistiken. I Statistikcentralens arbetsordning fastställs enheten för befolknings- och välfärdsstatistik som producent av valstatistik (Statistikcentralens arbetsordning, TK-00-954-18).

2. Metodbeskrivning

Statistiken baserar sig på ett totalmaterial. Statistikens primärmaterial baserar sig på justitieministeriets valdatasystem, som består av fem delsystem:

1. Basdata- och röstningsställesystemet med uppgifter om bl.a. valkrets-, kommun- och röstningsområdesindelningen, valmyndigheterna och röstningsställena (registret över röstningsställen som innehåller uppgifter om allmänna förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen);
2. Parti- och kandidatdatasystemet (kandidatregistret), i vilket följande uppgifter om varje kandidat antecknas: namn, kandidatnummer, yrke, hemkommun, parti/valmansförening (som uppställt kandidaten) och personbeteckning (14.3.2019). Kandidatsystemet innehåller även partiregistret;
3. Rösträttssystemet (rösträttsregistret), till vilket Befolkningsregistercentralen plockar ut uppgifterna om alla röstberättigade den 46:e dagen (27.2.2019) före valdagen. Rösträttsregistret grundas separat för varje val. Till rösträttsregistret förs de uppgifter om varje röstberättigad (bl.a. namn, personbeteckning, valkrets, hemkommun och röstningsställe), som ingick i befolkningsdatasystemet den 51:a dagen (22.2.2019) före valdagen. Rösträttsregistret vinner laga kraft klockan 12 den 12:e dagen (2.4.2019) före valdagen. Rösträttsregistret är i användning på förhandsröstningsställena och alla som förhandsröstat antecknas i den. Efter förhandsröstningen skrivs vallängderna, som ska finnas på vallokalerna på valdagen, ut ur registret. Rösträttsregistret kan dock också användas på vallokalerna på valdagen i stället för vallängderna.
4. Det centraliserade resultaträkningssystemet, till vilket valkrets nämnderna och kommunala centralvalnämnder levererar uppgifterna om valresultatet;
5. Resultattjänsten (Statistik- och datatjänstsystemet), med hjälp av vilken uppgifterna om valresultatet och övriga statistikuppgifter förmedlas till massmedierna och Statistikcentralen.

Statistikcentralens valuppgifter består av följande fyra valfiler: områdesfilen, partifilen, kandidatfilen och kandidatregistret.

Bakgrundsanalys av röstberättigade, kandidater och invalda och Översikt över vadeltagandet

I samband med valstatistiken produceras en bakgrundsanalys av de röstberättigade, partiernas kandidater och de invalda. Individpopulationen av röstberättigade baserar sig på det rösträttsregister som upprättats 27.2.2019 (uppgifterna tagna ur befolkningsdatasystemet 22.2.2019), kandidaterna på Justitieministeriets kandidatregister. Personernas bakgrundsuppgifter som sammanslagits i dessa register baserar sig på Statistikcentralens statistikmaterial, bl.a. på befolknings-, familje- och sysselsättningsstatistik samt på examensregistret. Av de röstberättigade ingår bara röstberättigade som är bosatta i Finland.

I analysen har de röstberättigade, kandidaterna och de invalda beskrivits utifrån vissa variabler. Bakgrundsuppgifterna är i allmänhet från år 2016–2017. Nyare uppgifter än detta var inte tillgängliga. Med ålder avses personens ålder på valdagen i hela år.

I det följande beskrivs de bakgrundsvariabler som använts i analysen.

Valkrets

När det gäller kandidaterna är valkretsen i analysen den valkrets där personen kandiderar. När det gäller de röstberättigade baserar sig uppgiften om valkrets på den uppgift om personens bostadskommun som 51 dagar före valdagen uttagits från Befolkningsregistercentralens befolkningsdatasystem.

Utländsk bakgrund

Utländsk bakgrund har granskats med hjälp av två variabler, dvs. personens språk eller härkomst. De som klassificerats som personer med utländsk bakgrund efter språk har något annat modersmål än finska, svenska eller samiska. Personer vars båda föräldrar (eller den enda kända föräldern) är födda utomlands klassificeras som personer med utländsk bakgrund på grundval av härkomst. Uppgiften är från år 2018.

Huvudsaklig verksamhet

Begreppet huvudsaklig verksamhet avser arten av en persons ekonomiska verksamhet. Befolkningen indelas efter huvudsaklig verksamhet i personer som tillhör arbetskraften och sådana som står utanför arbetskraften. Dessa kan ytterligare indelas i undergrupper. Klassificeringen bygger på uppgifter om personens verksamhet under årets sista vecka. Uppgifterna om den huvudsakliga verksamheten grundar sig på olika register.

Klassificeringen enligt huvudsaklig verksamhet är följande:

- sysselsatta
- arbetslösa
- 0–14-åringar
- studerande, skolelever
- pensionärer
- beväringar, civiltjänstgörare
- övriga utanför arbetskraften

Uppgiften i analysen beskriver personens verksamhet under sista veckan år 2017.

Familjeställning

I den här analysen har befolkningen indelats enligt familjeställning i följande kategorier

- gift/sambo med barn
- ensamförsörjare
- par utan barn
- ensamboende
- hemmaboende ungdom
- annat

Till gift/sambo med barn räknas alla äkta makar eller sambor samt personer i registrerat partnerskap, med egna och/eller partners barn som bor hemma. Par utan barn är gifta/sambor samt personer i registrerat partnerskap som inte har barn. Med hemmaboende ungdomar avses personer som bor tillsammans med sina egna föräldrar/sin egen förälder eller sina adoptivföräldrar/sin adoptivförälder och som har ställningen barn i familjen. Gruppen "annan" innehåller sådana personer utan familj som bor tillsammans med andra personer (t.ex. en mor/far som bor tillsammans med sitt barns familj), bostadslösa och anstaltsbefolkning. Ensamboende utan familj hör till klassen "ensamboende".

Uppgiften om familjeställning är från år 2017.

Antal barn

I analysen har antalet biologiska barn och adoptivbarn använts som barnantal för en person. Uppgiften är från år 2017.

Utbildningsnivå

Personer som avlagt examen på grundnivå har högst 9 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. folk-, mellan- och grundskoleexamen.

Personer som avlagt examen på mellannivå har 11–12 års utbildning. Sådan utbildning är t.ex. studentexamen, 1–3 års yrkesexamen och yrkesinriktade grundexamen.

Utbildning på lägsta högre nivå tar 2–3 år efter mellannivån. Sådana utbildningar är t.ex. tekniker-, merkonom- och sjukskötaresexamen, som inte är yrkeshögskoleexamen.

För lägre högskoleexamen krävs 3–4 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till lägre högskolenivå räknas t.ex. yrkeshögskoleexamen och lägre högskoleexamen.

För högre högskoleexamen krävs i regel 5–6 år av heltidsstudier efter mellannivån. Till utbildning på högre högskolenivå räknas t.ex. magisterexamen och läkarnas specialiseringsexamen.

För examen på forskarutbildningsnivå krävs självständigt och publiceringsdugligt forskningsarbete eller avhandling. Examen är vetenskapliga licentiat- eller doktorsexamen.

Uppgifterna om utbildning erhålls ur Statistikcentralens examensregister. Uppgifterna i analysen är från år 2017.

Disponibla penninginkomster

De disponibla penninginkomsterna omfattar inkomstposter i form av pengar och naturaförmåner med anknytning till anställning. I penninginkomster ingår inte kalkylerade inkomstposter, av vilka den kalkylerade bostadsinkomsten är den viktigaste. Då man från penninginkomsterna (brutto) drar av betalda transfereringar, är den återstående inkomsten disponibel penninginkomst.

Uppgiften är från år 2017.

Medianinkomst

I en rangordning av inkomsttagarna efter inkomstens storlek är medianinkomsten den mittersta observationen. På vardera sidan om den mittersta inkomsttagaren finns lika många inkomsttagare. Medianen är inte lika känslig för extrema observationer som det aritmetiska medeltalet.

Statsskattepliktiga inkomster

Med vissa undantag är alla inkomster som erhålls i pengar eller som förmån med penningvärde skattepliktiga inkomster. Skattepliktiga är inte t.ex. vissa socialbidrag, dagpenningar och ersättningar. Sådana är t.ex. barnbidrag, boendestöd och utkomststöd. Skattepliktiga är inte heller bl.a. stipendier och understöd från offentliga sammanslutningar.

Yrke

Yrke har granskat med hjälp av Yrkesklassificering 2010 som beskriver yrkestrukturen i samhälle.

Uppgiften är från år 2016.

3. Felfrihet och exakthet

Materialet i valstatistiken baserar sig på justitieministeriets valdatasystem och på de uppgifter som valmyndigheterna levererat, som kan anses vara tillförlitliga.

4. Tidsenlighet och rättidighet

De fastställda uppgifterna avviker alltid i någon mån från siffrorna i förhandsstatistiken.

Resultaten kan ändras till alla delar efter att det fastställda resultatet erhållits: efter röstningsområde, kommun, valkrets, parti samt i fråga om antalet röster för alla kandidater och för de invalda, vilket innebär att t.o.m. deras inbördes ordning kan ändras.

5. Tillgänglighet och transparens

Det första materialet, dvs. förhandsuppgifterna, publiceras så snabbt som möjligt på internet, i StatFin-tjänsten samt på statistiksidan Riksdagsval, så snart som möjligt. Valuppgifterna efter kommun och röstningsområde (från och med år 2003) samt antalet röster för de invalda förs in i StatFin-tjänsten.

På statistiksidan Riksdagsval publiceras offentliggöranden på tre språk (finska, svenska och engelska) och tabeller gällande det aktuella valet samt tidsserietabeller. Det andra materialet, dvs. de slutliga uppgifterna levereras till Statistikcentralen efter att valresultatet fastställts. De fastställda uppgifterna, som motsvarar den preliminära statistiken, publiceras på internet efter det att valresultatet fastställts och uppdateras i StatFin-tjänstens databaser.

I webbtjänsten med valkartor publiceras centrala uppgifter om resultaten från riksdagsvalet.

6. Jämförbarhet

I statistiken används den kommunindelning som gäller valåret. Den nya statistiska kommungrupperingen (urbana kommuner, tätorts- och landsbygdskommuner) började användas år 1999. Innan dess grupperades kommunerna på följande sätt: städer och övriga kommuner. De ändringar i valkretsar och kommuner som skett mellan valen har beaktats i sådan statistik som har jämförelseuppgifter i förhållande till resultaten från tidigare val.

På statistiksidan Riksdagsval presenteras uppgifter om valresultatet som tidsserietabeller fr.o.m. år 1908. Preliminär statistik över Riksdagsvalen har publicerats på internet på statistiksidan sedan år 1995. Dessutom finns det en tidsserie över Riksdagsvalen i StatFin-tjänsten fr.o.m. 1983 (Obs! Från år 2003 också uppgifter efter röstningsområde).

7. Tydlighet och konsistens/enhetlighet samt dokumentering

Justitieministeriet publicerar omfattande allmän information om de olika valen, det landsomfattande kandidatregistret och uppgifter om valresultatet på sina webbsidor (www.vaalit.fi). Justitieministeriets statistik avviker från Statistikcentralens statistik över förhandsväljare, eftersom uppgifterna fastställs utgående från olika grunder:

- Justitieministeriet räknar antalet förhandsväljare av antalet röstberättigade
- Statistikcentralen räknar antalet förhandsväljare av alla väljare

De indelningar som använts i statistiken finns på Statistikcentralens webbsidor.

Förfrågningar

Sami Fredriksson 029 551 2696

Ansvarig statistikdirektör:

Jari Tarkoma

vaalit@stat.fi

www.tilastokeskus.fi/til/evaa/index_sv.html

Källa: Riksdagsvalet 2019, översikt över valdeltagandet i riksdagsvalet, Statistikcentralen